

แนวคิดทางญาณวิทยาของอิมมานูเอล ค้านท์

Immanuel Kant's Epistemology

อารีย์ ธรรมโคร่ง

Aree Tamkrong

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Arts Thesis in Philosophy

Prince of Songkla University

2547

เลขหมู่	BD171 064 2547
Bib Key	๑๗๗๓๑
	18 ก.ค. 2547

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวคิดทางญาณวิทยาของอิมมานูเอล ค้านท์
ผู้เขียน นางสาวอารีย์ ธรรมโกร่ง
สาขาวิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวคิดทางญาณวิทยา ตามทัศนะของอิมมานูเอล ค้านท์ (Immanuel Kant) ด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary research) จากผลงานปรัชญาของค้านท์ เรื่อง Critique of Pure Reason แปลจากต้นฉบับภาษาเยอรมัน เรื่อง Kritik der Reinen Vernunft โดย Norman Kemp Smith เป็นหลัก รวมทั้งเอกสารชั้นรองที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางญาณวิทยา อันเป็นมูลฐานในการศึกษาญาณวิทยา ตามหลักการวิจารณ์เหตุผลบริสุทธิ์ ภายใต้นามแนวคิดปฏิรูปเชิงปรัชญาว่าด้วยความรู้อะพริโอริแบบสังเคราะห์ หรือบูรณาการระหว่างความรู้ก่อนประสบการณ์ (a priori knowledge) และความรู้หลังประสบการณ์ (a posteriori knowledge) ตามทัศนะของค้านท์ ซึ่งสามารถประมวลผลการวิจัยเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประมาณคริสศตวรรษที่ 16 – 17 ญาณวิทยาตามทัศนะหรือปรัชญาตะวันตกเกิดความขัดแย้งเนื่องด้วยปัญหาว่าด้วยความรู้ ซึ่งแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเหตุผลนิยมที่เชื่อว่าเหตุผลหรือจิต (reason or ideas) เป็นปฐมฐานแห่งความรู้ของมนุษย์ ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่ง คือ กลุ่มประสบการณ์นิยมเชื่อว่าประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสเท่านั้น (empiricism) เป็นปฐมฐานแห่งความรู้ของมนุษย์ จึงเกิดปัญหาที่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ ทำให้เกิดความสับสนต่อมวลชนที่ยอมรับหรือปฏิเสธความคิดใดความคิดหนึ่ง

อิมมานูเอล ค้านท์ ปรัชญาเมธีชาวเยอรมัน ได้พยายามประสานความไม่ลงรอยหรือวิวาทะระหว่างปรัชญา 2 ฝ่ายดังกล่าว โดยเสนอทางออกว่า ความเข้าใจปราศจากการรับรู้ก็ว่างเปล่า การรับรู้ปราศจากความเข้าใจก็มีคבוד เนื่องด้วยเขาเห็นว่าปรัชญาของทั้ง 2 ฝ่าย ต่างก็มีข้อบกพร่องที่ไม่อาจให้ความกระจ่างทางญาณวิทยาได้ เขาจึงนำเอาจุดเด่นในแนวคิดของทั้ง 2 ฝ่าย คือ ความรู้แบบอะพริโอริ (a priori knowledge) ตามทัศนะของเหตุผลนิยม และความรู้ในหลักสังเคราะห์ตามหลักการของความรู้แบบอะโพสเทอริโอริ (a posteriori knowledge) ตามทัศนะของประสบการณ์-

นิยม มาผสมผสานหรือบูรณาการเข้าด้วยกัน แล้วเรียกองค์ความรู้ใหม่นี้ว่า ความรู้อะพริโอริแบบสังเคราะห์ (synthetic a priori knowledge)

2. องค์ความรู้ตามทัศนะของคานท์ เกิดจากบูรณาการระหว่างความรู้ 2 ชนิด คือ

2.1 ความรู้แบบอะพริโอริ (a priori knowledge) หรือความรู้ก่อนประสบการณ์ ซึ่งมีคุณสมบัติต่างๆ คือ เงื่อนไขที่ทำให้เกิดความรู้ภายนอก เรียกว่า “รูปแบบของความรู้สึก” (forms of sensibility) ได้แก่ เทศะ (space) และกาละ (time) และเงื่อนไขความรู้ภายในจิต เรียกว่า “รูปแบบของความเข้าใจ” (forms of understanding) หรือคาเทกอรี 12 ประการ (categories) สรุปลงเป็น 4 หมวด คือ ปริมาณ (quantity) คุณภาพ (quality) สัมพันธภาพ (relation) และความแน่นอน (modality)

2.2 ความรู้แบบอะโพสเทอริโอริ (a posteriori knowledge) หรือความรู้หลังประสบการณ์ ซึ่งเป็นความรู้ที่มีลักษณะสังเคราะห์ (synthetic) ผ่านกลไกขั้นแรก คือ เทศะและกาละ โดยอาศัยอายตนะภายนอก ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง คานท์เรียกว่า “ความรู้สึก” (sensation)

องค์ความรู้ที่ได้จากบูรณาการโดยประการฉะนี้ เรียกว่าองค์ความรู้อะพริโอริแบบสังเคราะห์

3. องค์ความรู้อะพริโอริแบบสังเคราะห์ เป็นผลลัพธ์จากการบูรณาการระหว่างความรู้แบบอะพริโอริและความรู้แบบอะโพสเทอริโอริ ซึ่งคานท์ได้แสดงข้อแตกต่างระหว่างความรู้แบบอะพริโอริและอะโพสเทอริโอริฝ่ายหนึ่ง และหลักการวิเคราะห์และสังเคราะห์ฝ่ายหนึ่ง แล้วหาบทสรุปเลือกเอา “ความรู้อะพริโอริแบบสังเคราะห์” เพราะคานท์เชื่อว่า ความรู้ของมนุษย์เริ่มต้นที่ประสบการณ์ แต่มิใช่เกิดจากประสบการณ์ ความรู้ตามทัศนะของคานท์จึงเป็นความรู้ที่มาจากกระบวนการอันประกอบไปด้วยคุณลักษณะพื้นฐาน ที่เป็นทั้งความรู้แบบอะพริโอริและความรู้แบบอะโพสเทอริโอริ เรียกว่า ความรู้อะพริโอริแบบสังเคราะห์

อย่างไรก็ตาม ความรู้ของมนุษย์ก็มีศักยภาพที่จำกัด มนุษย์ไม่สามารถรู้อะไรอย่างอื่นเกินกว่าขอบเขตของความเข้าใจประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสิ่งที่ปรากฏ ภายใต้โลกแห่งปรากฏการณ์ (phenomena) ซึ่งเป็นภาวะหรือโลกที่สะท้อนมาจากโลกแห่งความแท้จริง หรือเป็นอยู่อย่างนั้น (ตถตา) ที่คานท์เรียกว่า “สิ่งในตัวเอง” (thing - in - itself) หรือ “อปรากฏการณ์” (noumena) เนื่องจากความรู้ของมนุษย์จำต้องอาศัยกระบวนการแปลความหมายและตีความจากกลไกทางจิต ดังนั้น ความรู้ของมนุษย์จึงถูกจำกัดไว้เพียงความเข้าใจประสบการณ์ภายใต้โลกแห่งปรากฏการณ์เท่านั้น

Thesis Title Immanuel Kant's Epistemology
Author Aree Tamkrong
Major Program Philosophy
Academic Year 2003

Abstract

This thesis was intended to study **Immanuel Kant's Epistemology** by means of documentary research on the basis of his primary work in English : **Critique of Pure Reason** translated from his original work in German version : **Kritik der Reinen Vernunft** by Norman Kemp Smith. Herein are included the other secondary sources of this kind based on Kant's Epistemology. It was reorganized by way and means of blending the a priori knowledge and the a posteriori knowledge in according with his concept of pure reason under his well – synthesized philosophical revolution known as the synthetic a priori knowledge. The findings were as follows.

1. In the 16 - 17th centuries, the western epistemology was encounter with the two controversial problems, namely, the one in favor of rationalism with more emphasis on reason or ideas and the other in favor of empiricism supported by the experiences of sensibility. This led to the indecisive confusion for the intellectuals in particular and the laymen in general.

Immanuel Kant, the German Philosopher, tried his best to disentangle this problem by establishing the alternative : “concepts without percepts are empty; percepts without concepts are blind”, due to the best of his knowledge that each of the two had both weak and strong points in their arguments. Therefore he put his great effort to blend the good points of the two together, that is, the one based on the a priori knowledge and the other supported by the a posteriori knowledge under the new concept known as the “**synthetic a priori knowledge**”.

2. The knowledge according to Kant is briefly based on the two sources by means of integration as follows.

2.1 The a priori knowledge or the one prior to experiences is the one which is the base of the external knowledge called “**Forms of Sensibility**”, consisting of space and time, and the one which is the base of the internal knowledge called “**Forms of Understanding**”, consisting of 12 categories under the four main constituents namely, quantity, quality, relation and modality.

2.2 The a posteriori knowledge or the one after experiences, is the synthetic knowledge through mechanism of space and time on one hand and five senses : to see, to hear, to smell, to taste and to touch, called “**sensation**”.

The knowledge gained through such an integrated synthesis is called **the synthetic a priori knowledge**.

3. The aforesaid knowledge is the outcome of the integration or combination of knowledge which Kant tried his best to distinguish between the two and then synthesize them because of the fact that the human knowledge, according to him, is eclecticism of matter of experience and reason. Kant believes that human knowledge begins with experience, it does not follow that it all arise out of experience. Therefore, human knowledge rests upon a process of the two kinds of knowledge under the new concept called the synthetic a priori knowledge.

In any case, human knowledge is limited obviously; no one is able to know something beyond experiences, that is, phenomena which are reflected from the transcendental namely “**thing – it - self**” or “**noumena**”. This is due to the facts that human knowledge must depend on the synthesizing mind. Thus, human knowledge is limited to an understanding by experiences, not far beyond phenomena.